

komme dertil, at naar Forligsvæsenet egentlig skulde udrette noget Stort, hvad der vist kunde trænges til, vilde det være nødvendigt, at der selv om man meente, det var godt, at der var et Par Forligelsescommisfairs i ethvert større Distrikt, det være sig i et heelt Amt, det være sig, som i denne Lov foreslaaet, i Kjøbstadsfredse eller i hvilke større Distrikter man vil — i hver af de mindre Kredse, f. Ex. hvert Sogn eller hver 2 Sogne, af Beboerne selv vælges Mand, som nærmest skulde mægle Forlig mellem dem, naar de fik Noget med hinanden at stifte — før man kommer dertil, tør jeg sige, at det ikke vil være Stort, hvad der paa Landet udrettes ved Forligsmægling, men kommer man dertil, troer jeg ogsaa, man vil spore de allerbedste og ønskeligste Frugter deraf.

Sæde: Jeg er ogsaa mellem dem, der med Glæde have seet dette Lovforslag forelagt, og de samme Betæneligheder, der ere blevne yttrede fra forskjellige Sider, har ogsaa jeg næret. Jeg skulde imidlertid ikke have forlangt Ordet, da disse Betæneligheder allerede ere fremkomne, naar der ikke idag under Discussionen var fremkommet nogle Punkter, hvorom jeg vil tillade mig at gøre nogle Bemærkninger, og jeg skal da først omtale, hvad der blev sagt af den sidste ærede Taler. Han meente, at det var rettest, at Forligsvæsenet indrettedes i endnu snevrere Kredse, og dette er i Givinden ogsaa min Tanke. Man har indstiftet en Forligsinstitution i Tyendesager, som jeg troer man kan sige, har virket meget Gavn, og maaskee mere end naar Kredsene havde været større; thi de Paagjældende komme sammen hos en Mand, som de kjende, og man kan ogsaa tilføie, som de have Afgtelse for, da man kan være rolig for, at Sogneforstanderskabet ikke vælger en Mand, som ikke har almindelig Afgtelse i Sognet, og dette gjør, at hans Raad have megen Vægt. Man vil nu maaskee indvende, at dette kan være godt nok i Tyendesager, der kun vedkomme ubetydelige Interesser, men for de Vedkommende er det ikke ubetydelige Interesser. Jeg vil ikke omtale, at vi i denne Vinter have seet en Overrettsdom, hvor efter en Karl er bleven tilpligtet at betale sin

Huusbond et Par Hundrede Rigsdaler, som efter al Rimelighed er langt mere, end han eier, men næsten alle de Sager, der komme for, have stor Vigtighed for Tyendet, idet der ofte handles om et Aars Indtægt og ofte om, hvorvidt det skal være bunden til en Tjeneste, hvortil det nødig vil være. Jeg troer derfor, at det er Sager, som, om de end i Reglen angaa mindre Ting, dog for de Paagjældende ere ligesaa vigtige som mange, der nu omtales som vigtige, fordi de angaa Tusinder, men hvor Forholdene ere saadanne, at Tusinder for de Paagjældende ikke ere mere end saa Rigsdaler for et Tyende. Er der derfor Rimelighed for, at et Forslag kunde gaae igjennem om, at alle Sager skulde henvises til Sogne-Forligelsescommisfairs, før de henvises til Rettergang, eller, om man vil, gaae til en Melleminstans, saa vilde jeg bestemt gaae ind derpaa; men i ethvert Tilfælde vil jeg henlede Justitsministerens Opmærksomhed paa, om det ikke var muligt at gøre en Ændring ved Lovven, saaledes at det idetmindste bestemtes, at Forligskredsene ikke bleve for store. Der er nu en vis Praxis, der har gjort sig gjældende i Lande, hvor Forligsvæsenet er temmelig udviklet, idet der er Forligelsescommisstioner for hvert Herred, men efter Lovudkastet forekommer det mig, at der egentlig er paataent større Kredse, navnlig synes det at fremgaae af de Udtryk, der bruges, hvor der er Tale om, at Sogne af forskjellige Amter kunne indbefattes under samme Forligelsescommisstion.

Hvad jeg imidlertid lægger meest Vægt paa ved denne Institution, er Valget af Forligelsescommisfairs. Da denne Sag for 2 Aar siden var for her i Thinget, blev dette Punkt meget vidtløftigt drøftet. Jeg troer det Væsentligste er, at der vælges Folk, som have almindelig Afgtelse i den Kreds, hvor de ere Forligelsescommisfairs. Jeg vil gjerne indrømme, at der kan være nogen Vanskelighed ved at udfinde Mand, som foruden at have almindelig Afgtelse tillige have saamegen Dygtighed i, om jeg saa maa sige, juridiske Forretninger, at de i en mere udviklet Sag kunne opskrive Forliget saa klart og tydeligt, at det ikke senere skal være Gjenstand for Tvist, men